

Nieuwsbrief 26

Mei 2014

Linda Nijlunsing

Wildernisjaren – overleven in Alaska

Na het overlijden van haar moeder vertrekt de Groningse Linda Nijlunsing uit Nederland. Na vele omzwervingen belandt ze in Alaska, waar ze Jim ontmoet, een man die zich teruggetrokken heeft in de natuur en in zijn levensbehoeften voorziet door de jacht op pelsdieren en vissen. Linda valt als een blok voor Jim en gaat bij hem wonen in zijn hut aan de Yukon-rivier, tientallen kilometers van de bewoonde wereld. Linda beheert de moestuin, ze vangt zalm, ze leert sledehonden mennen, stekelvarkens schieten en elanden villen. Samen met Jim zet ze klemmen voor marters en wolven. Ze past zich volledig aan zijn leven aan en trotseert de barre omstandigheden. Makkelijk is dat niet, ze voelt zich soms eenzaam en bang. Jim windt er geen doekjes om; hij zoekt een vrouw die zijn leven makkelijker maakt. Als Linda zwanger wordt realiseert ze zich dat ze die uitspraak veel letterlijker had moeten nemen dan ze aanvankelijk dacht.

Wanneer 26 mei 2014

Hoe laat 19:30 uur

Waar Arctisch Centrum, Aweg 30, Groningen. Ingang Herman Colleniusstraat

Toegang € 2,00, studenten € 1,00.

Na afloop van de lezing is er gelegenheid voor een nadronk in Café De Koffer.

Komende Imaka-activiteiten

---

14 juni 2014 (middag)

Excursie naar de werf in Harlingen

Op de Barentsz-werf in Harlingen wordt de replica van het schip van Willem Barentsz gebouwd. Tijdens een rondleiding krijgen we informatie over de bouw van de replica. Gerald de Weerd, initiatiefnemer van het project, zal deze rondleiding verzorgen. Louwrens Hacquebord zal ons meer vertellen over de geschiedenis van het schip.

Alle deelnemers aan de excursie reizen op eigen gelegenheid naar de werf. De excursie begint om 13:00 uur precies. De werf is gelegen aan de Nieuwe Willems haven in Harlingen. Zie voor meer informatie over de werf en bereikbaarheid de website, www.dewillembarentsz.nl.

De entree bedraagt € 2,50 per persoon.

U kunt zich aanmelden voor deze excursie door een mailtje te sturen naar imaka.info@gmail.com.

U kunt dit doen tot uiterlijk 7 juni a.s.

Overige activiteiten

---

27 mei 2014

Louwrens Hacquebord

Vier honderd jaar Jan Mayen

Vier honderd jaar Jan Mayen, 1614-2014. Een door Nederlandse walvisvaarders ontdekt vulkanisch eiland in de Atlantische Oceaan.

In 1614 ontdekte de Nederlandse walvisvaarder Jan Jacobsz May van Schellinkhout ten noorden van IJsland midden in de Atlantische Oceaan een eiland met een 2277 meter hoge kegelvulkaan Beerenberg. De Nederlandse walvisvaarders gebruikten het eiland 22 jaar als basis van waaruit de op walvissen jaagden. Zij bouwden stations op dit eiland waar zij traan kookten uit het spek van de Groenlandse walvis. De Nederlanders vingden en verwerkten in die periode ongeveer duizend Groenlandse walvissen. Vanaf 1983 is vanuit het Arctisch Centrum van de RUG op het eiland en in Nederlandse archieven onderzoek gedaan naar de geschiedenis van de walvisvangst rond het eiland en de invloed daarvan op het ecosysteem.

Louwrens heeft het eiland Jan Mayen zes keer bezocht. In augustus aanstaande zal hij één van de deelnemers zijn van een nieuwe expeditie naar Jan Mayen, georganiseerd de Nederlandse Marine.

Deze lezing vindt plaats in de Aula van het Academiegebouw en begint om 20:00 uur.

Jan Mayen Expeditie

De Koninklijke Marine heeft onderzoekers van het Arctisch Centrum en het Willem Barentsz Poolinstituut uitgenodigd om deze zomer mee te gaan op expeditie naar het eiland Jan Mayen. De expeditie naar Jan Mayen behelst een reguliere oefening voor mariniers en bemanning van het schip. Een multidisciplinair onderzoeksteam krijgt een unieke kans om naar dit geïsoleerde eiland te gaan. Het onderzoek zal zich met name op de Archeologie en Biologie richten. We hopen dat juist een aantal zeer lastig bereikbare plekken met deze expeditie bereikt kunnen worden.

De expeditie zal plaatsvinden in augustus 2014 op een van de gloednieuwe patrouilleschepen van de Koninklijke Marine, de [Zr. Ms. Zeeland](#).

Klik [hier](#) voor meer informatie over de voorbereidingen op de expeditie en [hier](#) voor het wetenschappelijk plan.

Literatuur

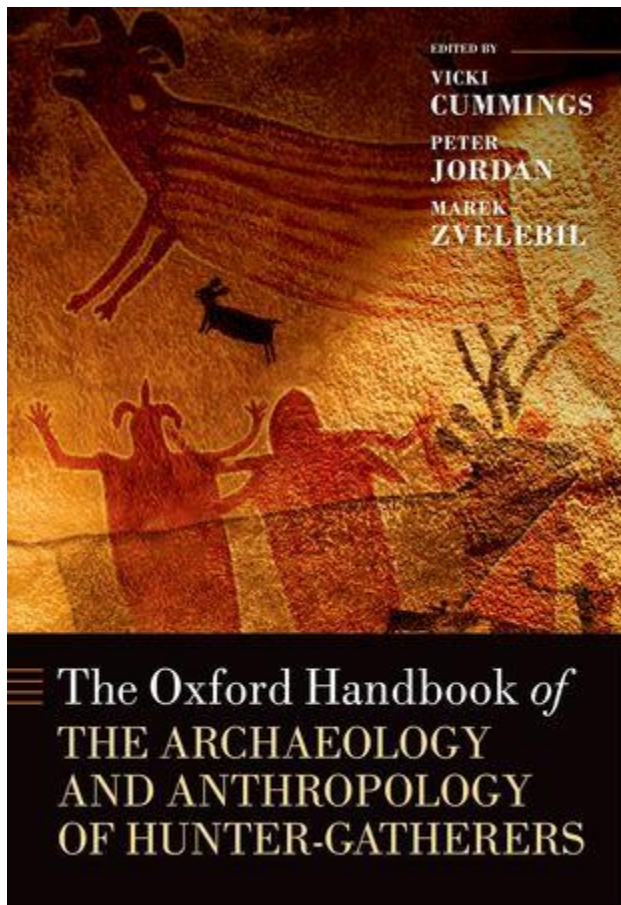

Solitude. In the Wake of Willem Barentsz

Jeroen Toirkens en Petra Sjouwerman schetsen een intiem beeld van het Arctische noorden van Noorwegen, Zweden, Finland en Rusland, kortweg de Barentszregio. De laatst overgebleven wildernis van Europa. De Nederlandse fotograaf Toirkens en Scandinavië-correspondent Sjouwerman gaan op zoek naar de verhalen van de mensen in dit gebied. Hierbij laten ze zich inspireren door de reislust en de moed van Willem Barentsz naar wie de regio is vernoemd.

Prijs € 34,99. Verkrijgbaar in de boekhandel.

Peter Jordan editor nieuw Oxford Handboek

Peter Jordan, directeur van het Arctisch Centrum van de Rijksuniversiteit Groningen, is editor van een nieuw indrukwekkend handboek over de archeologie en antropologie van jagers-verzamelaars. Het handboek is één van de veertien zogenaamde 'Oxford Handbooks', waarin toonaangevende onderzoekers een overzicht geven van de huidige stand van zaken over een onderzoeksveld en originele zienswijzen weergeven over toekomstig onderzoek. De Oxford handboeken zijn een van 's werelds meest succesvolle en geciteerde series wetenschappelijke uitgaven, met diepgaande en vernieuwende artikelen op hoog niveau van topwetenschappers.

Al meer dan honderd jaar is de studie van jagers-verzamelaars een centraal onderwerp in de ontwikkeling van zowel de archeologie als de antropologie. Dit heeft geleid tot brede publieke aandacht en debat. De *Oxford Handbook of the Archaeology and Anthropology of Hunter-Gatherers* geeft een uitgebreid overzicht van

hedendaags jagers-verzamelaars onderzoek, inclusief kritische betrokkenheid in andere debatten, nieuwe theoretische perspectieven en hernieuwde aandacht voor een grotere betrokkenheid tussen onderzoekers en inheemse bevolkingsgroepen. De hoofdstukken bieden diepgaande archeologische, historische en antropologische casestudies en onderzoeken vergaande vragen over zowel menselijke sociale relaties, houdingen ten aanzien van technologie, ecologie en het omgaan met natuurlijke hulpbronnen en de omgeving als onderwerpen betreffende diëten, gezondheid en man-vrouw

verhoudingen. Allemaal centrale onderwerpen in jager-verzamelaars onderzoek, maar ook thema's met grote relevantie voor de moderne samenleving en haar toekomstige uitdagingen.

Peter Jordan is sinds februari 2013 directeur van het Arctisch Centrum van de Rijksuniversiteit Groningen en toonaangevend onderzoeker van Noordelijke jager-verzamelaars. Zijn huidige onderzoek heeft een sterke focus op klimaatverandering en technologische innovatie bij circumpolaire jager-verzamelaars.

Jorien Vonk wint Vening Meinesz prijs

Aardwetenschapper Jorien Vonk heeft de Vening Meinesz prijs gewonnen. Ze onderzoekt de invloed van ontdooiend permafrost op het klimaat. Vonk is de eerste vrouw die deze prijs van 10.000 euro ontvangt voor het beste aardwetenschappelijk onderzoek binnen 5 jaar na promotie. Vonk werkt 1 dag per week op het Arctisch Centrum.

Jorien Vonk

Dr. Jorien Vonk is specialist op het gebied van opwarmende ecosystemen in het Arctisch gebied. Uit haar onderzoek blijkt dat oud koolstof dat vastgevroren zat in de bodem, door de opwarming wordt gemobiliseerd. Het wordt vervolgens afgebroken in de aquatische systemen stroomafwaarts. Dit heeft niet alleen grote consequenties voor de voedselwebben in meertjes, rivieren en kustzeeën, maar ook voor de uitstoot van broeikasgassen: de opwarming van Arctische ecosystemen versterkt via de uitstoot van broeikasgas de opwarming van de aarde als geheel.

Momenteel doet ze in Siberië onderzoek naar Yedoma, een oude vorm van permafrost die lijkt op bevroren modder. Het is te vergelijken met bevroren veen. Yedoma bevat net zoveel koolstof als al de levende biomassa op aarde bij elkaar. De huidige klimaatverandering, die versterkt optreedt in Arctische gebieden, kan het organische materiaal in Yedoma laten ontdooien en omzetten in de broeikasgassen

kooldioxide en het twintig keer sterkere methaan. Dat zou een kantelpunt kunnen zijn voor het gehele klimaatsysteem op aarde.

Zelfstandig

De beoordelingscommissie was vooral onder de indruk van de zelfstandigheid waarmee ze haar carrière tot nu toe op ondernemende wijze invult. Naast talrijke kleine beurzen haalde ze bij NWO een persoonlijke Rubicon en Veni financiering binnen. Ze deed dat op eigen kracht, zonder inbedding in een onderzoeksgroep met grote namen. Zo is ze in staat een eigen koers te volgen. Dat leverde tot nu toe 19 publicaties op in peer-reviewed bladen zoals Nature, Nature Geoscience en PNAS. Haar grote buitenlandervaring heeft geresulteerd in een indrukwekkend internationaal netwerk. Zo neemt ze deel aan het Polaris project, een door de Amerikaanse National Science Foundation gefinancierd project waarbij ze een maand lang leiding geeft aan veldwerk in Siberië.

Tevens is zij zich zeer bewust van het belang van communicatie over wetenschappelijk onderzoek. Zo doet ze mee aan een serie in De Volkskrant waarin onderzoekers gevolgd worden in hun dagelijkse werk. Ook ontwikkelt ze lesmateriaal voor aardrijkskundedocenten.

Vening Meinesz Prijs

Jorien Vonk ontving de prijs van 10.000 euro tijdens het 12e Nederlands Aardwetenschappelijk Congres op 9 april in Veldhoven. NWO Aard- en Levenswetenschappen geeft deze prijs aan de meest veelbelovende, pas gepromoveerde aardwetenschapper. De Vening Meineszprijs is vernoemd naar één van de grondleggers van de Nederlandse aardwetenschappen en wordt mogelijk gemaakt uit de nalatenschap van prof. dr. ir. Felix Vening Meinesz zelf. De prijs is bedoeld ter financiering van onderzoeksgerelateerde kosten.

[bron NWO]